

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Avizului asupra amendamentelor la proiectul
de lege pentru modificarea art. 75 din Legea nr. 68/2016
cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra amendamentelor la proiectul de lege pentru modificarea art. 75 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

Ministrul finanțelor

Dumitru Budianschi

Ministrul sănătății

Ala Nemerenco

Ministrul afacerilor interne

Ana Revenco

Ministrul muncii
și protecției sociale

Marcel Spatari

AVIZ
asupra amendamentelor la proiectul de lege pentru modificarea art.
75 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară
și statutul expertului judiciar

Guvernul a examinat amendamentele la proiectul de lege pentru modificarea art. 75 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (inițiativa legislativă nr. 8 din 19 ianuarie 2022) și comunică următoarele.

Proiectul de lege pentru modificarea art. 75 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă la data de 19 ianuarie 2022.

La data de 2 martie 2022, prin Hotărârea nr. 137, Guvernul a aprobat Avizul la acest proiect, iar în ședința plenară din data de 17 martie 2022 proiectul de lege respectiv a fost examinat și aprobat în lectura întâi.

Totodată, la proiectul de lege menționat au parvenit două amendamente din partea deputaților în Parlament, pentru a fi examinate în lectura a doua.

Amendamentele sunt înaintate în conformitate cu art. 59 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996.

Amendamentul EB nr. 06/03-54 din 14 aprilie 2022 (înaintat de deputatul în Parlament Efimia Bandalac), prin care se propune completarea art. 75 din Legea nr. 68/2016 cu alin. (5¹) cu următorul cuprins: „(5¹) Costurile expertizelor judiciare efectuate în scopul instituirii unei măsuri de ocrotire sunt suportate din bugetul de stat.”, se susține, fiind apreciate drept justificate argumentele autorului amendamentului.

Acest amendament presupune cheltuieli din contul bugetului de stat doar pentru expertizele judiciare (nu și pentru cele extrajudiciare), în scopul instituirii unei măsuri de ocrotire.

Redacția actuală a normei de la art. 75 alin. (5) din Legea nr. 68/2016 prescrie că „plata pentru expertizele judiciare în cauzele civile se face anticipat de către partea care a solicitat expertiza, fapt menționat în actul de dispunere a expertizei judiciare”. Această normă prevede modul de plată pentru toate tipurile de expertize judiciare efectuate în cauzele civile, însă modificarea propusă de autorul inițiativei legislative la alin. (5) al art. 75 din Legea nr. 68/2016, prin reglementarea modului de plată a unui singur tip de expertiză (psihiatrică), ar cauza neclaritate privind de modul de plată pentru celelalte tipuri de expertiză.

Prin urmare, se consideră judicioasă menținerea redacției actuale a alin. (5) al art. 75 din Legea nr. 68/2016 și completarea articolului conform amendamentului propus.

În același timp, din punct de vedere redacțional și al respectării normelor tehnicii legislative, amendamentul propus ar putea fi integrat la alin. (6) al art. 75

din Legea nr. 68/2016, prin introducerea după cuvântul „efectuate” a cuvintelor „în scopul instituirii unei măsuri de ocrotire și cele efectuate”, întrucât dispoziția alin. (6) are ca obiect de reglementare costurile expertizelor judiciare suportate din bugetul de stat.

În context, urmează a fi susținută și propunerea autorului amendamentului privind completarea art. 307 alin. (2) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 cu următorul text: „Lipsa raportului de expertiză extrajudiciară psihiatrică nu este temei pentru a nu da curs sau a restitui cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciară.”

Amendamentul GN nr. 7 din 14 martie 2022 (înaintat de deputatul în Parlament Grigore Novac), prin care se propune completarea alin. (8) al art. 75 din Legea nr. 68/2016 cu următorul enunț: „Expertiza judiciară pentru stabilirea paternității, necesară pentru revendicarea dreptului la pensie de întreținere a copiilor cu dizabilități, se efectuează gratuit pentru persoanele al căror buget familial nu depășește suma de 3000 lei”, nu poate fi susținut din mai multe motive.

În primul rând, este de menționat că autorul amendamentului nu a efectuat o analiză în privința impactului bugetar generat de implementarea normelor propuse, precum și nu a estimat costul acestora. În acest sens, nu au fost respectate prevederile art. 30 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative în partea ce ține de fundamentarea economico-financiară a propunerii, care să conțină impactul pe termen mediu asupra bugetului de stat, argumentat prin calculele corespunzătoare.

Totodată, conform art. 17 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget. Or, în virtutea art. 131 alin. (6) din Constituția Republicii Moldova, nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

În aceeași ordine de idei, acest amendament poate avea drept consecință cheltuieli nevalorificabile ale statului și ale instituțiilor de expertiză, presupunând un supravolum de expertize cu titlu gratuit care trebuie efectuate cu consumabile costisitoare (kit-uri ADN).

Reglementarea juridică în măsură deplină a plăților pentru expertizele judiciare este o condiție *sine qua non*, ce prezintă aport considerabil la dezvoltarea științifică și practică în domeniul expertizei.

În altă ordine de idei, la elaborarea enunțului propus nu s-a ținut cont de principiile activității de legiferare, statuate la art. 3 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, referitoare la oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice. Astfel, amendamentul nu se integrează armonios în dispoziția alin. (8) al art. 75 din Legea nr. 68/2016, care este aplicabilă doar prin decizia conducătorului instituției publice de expertiză judiciară sau a expertului judiciar căruia i-a fost

dispusă efectuarea expertizei judiciare, iar completarea propusă de către autorul amendamentului se deduce a fi aplicabilă în toate cazurile în care bugetul familial nu depășește suma de 3 000 lei, fără a fi necesară decizia conducătorului instituției publice de expertiză judiciară sau a expertului judiciar căruia i-a fost dispusă efectuarea expertizei.